# عدم تناسب امر به قضاء با معنای توقیق قهری غیراختیاری

خب اگر به این صورت است، اشکالی که در روایت ابن خالد هست، این بود که امام فرمودند: «اگر هوا صاف است، فلا». بنا بر اینکه به اقرب و احتمال دوم برگردد، معنای حدیث چه می‌شود؟ «فلا» یعنی «لاوقق له».

6:04

خب حالا اگر بعداً اول ماه معلوم شود، در خصوص روایت ابن خالد ممکن است بگوییم شب بیست و نهم ممکن نبود که ماه را ببیند. چون امام می‌دانستند. در آن سال هلی ممکن؟ در خصوص این روایت عرض می‌کنم. آن سالی که بعد از ظهر بود و روزه گرفته بود، امام به او گفتند بیا بخور؛ حضرت فرمودند «اما لاعلة و لاشبهة، فلا»؛ می‌گوییم به علم امام معلوم بود که در آن سال ممکن نبود که شب بیست و نهم ما ماه را ببینیم. فوقش شب سیام ماه مبارک، ماه را می‌دیدیم یا سیام تمام می‌شد و می‌دیدیم. این به علم امام بود که عرض کردم در خصوص مورد می‌تواند باشد. اما امام علیه‌السلام که القاء کلی فرمودند؛ در کلیای که امام می‌فرمایند این احتمال هست. یعنی شبی باشد که شب سیام ماه شعبان است، لاعلة و لاشبهة. شرائط هوی به‌گونه‌ای است که ماه را ندیدند. اما اتفاقا ماه مبارک پیش آمد و شب بیست و نهم دیدند. یعنی ماه بیست و هشت روز شد. اینکه در شرائط هوی چیزی محالی نیست. مخصوصاً در جایی‌که سه ماه بیست و نه روزه پشت سر هم باشد. ماه‌هایی که پشت سر هم بیست و نه روزه باشد، ظرافت‌کاری‌های رؤیت‌های آن‌ها تفاوت می‌کند.

خب در این فضا شب بیست و نهم ماه را دیدند. الآن که در این روایت ابن خالد حضرت فرمودند «فلا»، بگوییم یعنی «لاوقق له». «لا وقق له» یعنی الآن که او روزه گرفت با اینکه شب‌های نبود، امام می‌فرمایند قضا کن، فایده‌ای ندارد. چون روزی بود که شب قبل اول ماه مبارک هوا صاف بود، در اینجا اصلاً مصداق «وقق» نیست. چون هوا صاف بود. «اما والعلة والا شبهة» یعنی «والا وقق». می‌گوید بیست و هشت روز شد! من آن روز را گرفته‌ام! می‌گویند خب گرفته باشی. آن روز فایده ندارد تو باید قضاء آن روز را دوباره بگیری.

اشکال ثبوتی این استظهار این‌گونه بود: «وقق» به این معنا که تحت اختیار مکلف نبود. «وقق» یعنی دست تو نبود. دیگری آن «کوَن» را به انجام رسانده بود که ماه مبارک بود و واقعا هلال بود. خب چرا این «وقق» برای او نباشد؟ و حال آنکه لسان «وقق» لسان خروج از عهده او است، که یک امر قهری تکوینی است.

---

بازبینی #1
ایجاد شده 25 مه 2026 12:00:51 توسط ... .

به روزرسانی شده 25 مه 2026 12:01:58 توسط ... .